

PRAŠO ISTIRT ČEKOSLOVAKIJOS PERVERSMA

Jan Masaryk, čekų užsienio ministeris, "nusižude"

—SOVIETŲ VALDŽIA ORGANIZAVO PERVERSMA, — SAKO PAPANEK

Komunistų perversmas Čekoslovakijoje sudaro pavojų pasaulio taikai, sako ambasadorius

LAKE SUCCESS, N. Y., kovo 10 d. — Mr. Jan Papanek, oficialus Čekoslovakijos atstovas, šiandien kreipėsi į Jungtines Tautas, prašydamas iširti komunistų padarytą perversmą gimtiniame jo krašte, sako radijas.

Čekoslovakijos atstovas prie Jungtinių Tautų šiandien įteikė saugumo tarybai skundą ir labai griežtą protestą. Saugumo tarybai Papanek rašo, kad prieš dvi savaites Sovietų Sąjungos valdžia suorganizavo perversmą Čekoslovakijoje ir atidavė valdžią komunistų rankas.

Sovietų valdžia buvo pasirašiusi sutartį su Čekoslovakija, kurioje pasižadėjo nesikišti į čekų vidaus reikalus, tuo tarpu sovietų valdžios siūsti agentai organizavo ir vadavo Čekoslovakijoje padarytam perversmui.

Sovietų valdžia iškilmingai pasižadėjo nesikišti į kitų Jungtinių Tautų narių reikalus, bet ji sulaužė ir šį pasižadėjimą. Čekų ambasadorius Papanek sako, kad šie sovietų valdžios veiksmai sudaro didelį pavojų pasaulio taikai, todėl jis ir prašo saugumo tarybą iširti visus paskutinius savaičių įvykius Čekoslovakijoje.

Ambasadorius Papanek tvirtina, kad jis turi sovietų valdžios atstovų vardus, kurie buvo specialiai iš Maskvos pasiųsti perversmui ruošti. Saugumo tarybai jis gali duoti daug davinį apie sovietų valdžios intervenciją į Čekoslovakiją.

Čekų ambasadoriaus skundas įteiktas oficialia eiga. Jungtinių Tautų sekretorius Trygve Lie vėliau pareiškė

MASARYK BENDRADARBIAVO SU RUSIJA

Jan Masaryk buvo 61 metų amžiaus, jis ilgus metus gyveno Amerikoje ir laisvai kalbėjo angliškai. Čekų užsienio ministerijoje jis dirbo nuo 1921 metų.

Masaryk pats bendradarbiavo ir kvietė čekus bendradarbiauti su sovietų Rusija. Jis Londone pasirašė draugingumo ir karo sutartis su Sovietų Sąjunga. Masaryk kelis kartus važinėjo Maskvon ir tarėsi čekų ir kitų valstybių užsienio politikos reikalais. Jis vadovavo čekų delegacijai San Francisco konferencijoje.

Prieš jį gyvybę komunistai ruošė pasikėsinimą, bet jis ir toliau tebekvietė čekus bendradarbiauti su rusais.

Čekų diplomatai užsienyje tvirtina, kad paskutinėmis dienomis į Masaryką buvo daromas didelis spaudimas. Masaryk nusižudė tik dviem savaitėmis praėjus nuo komunistų perversmo.

spaudai, kad jis atsisakęs priimti tokį čekų atstovo protestą.

Papanek vėliau sukviėt spaudos atstovus ir pareiškė, kad jis ilgai tylėjo, bet toliau tylėti negali. Užsienio ministerio Masaryk mirtis parodo, kad joks bendradarbiavimas su sovietų valdžia yra negalimas. Prieš tris mėnesius Papanek kalbėjosi su Masaryku, kuris jau tada pareiškė, kad čekams teks išgerti labai karti taurė. Niekad čekų tautos laisvei nebuvo tokio didelio pavojaus, kaip dabar, tada jam pareiškė šiandien ryte žuvęs užsienio ministeris.

Masaryk bendradarbiavo su sovietų valdžia, bet jis patarė čekams ruošis kovai, nes bendradarbiavimas su rusais buvo neįmanomas. Jau San Francisco konferencijos metu sovietų agentai buvo įtaisę diktafonus Masaryko kambaryuose.

LONDONAS, kovo 10 d. — Užsienio ministeris Jan Masaryk galėjo ir nusižudyti, šiandien pareiškė britų premjeras Clement Attlee. Jojo mirtis sako, kad jis negalėjo pakęsti Čekoslovakijoje esančio totalitarizmo.

WASHINGTON, D. C., kov. 10 d. — Valstybės departamente, kongrese ir užsienio diplomatų tarpe Masaryko mirtis sukėlė didelio susirūpinimo. Iš viso pasaulio ateinančios žinios sako, kad čekų užsienio ministerio "nusižudymas" rodo nepaprastai įtemptą nuotaiką.

Sekretorius Marshall, komentuodamas apie Masaryk mirtį, pareiškė, kad šiandien Čekoslovakijoje viešpatauja teroras. Jis pridėjo, kad visame pasaulyje padėtis labai bloga.

WASHINGTON, D. C., kov. 10 d. — Valstybės departamente, kongrese ir užsienio diplomatų tarpe Masaryko mirtis sukėlė didelio susirūpinimo. Iš viso pasaulio ateinančios žinios sako, kad čekų užsienio ministerio "nusižudymas" rodo nepaprastai įtemptą nuotaiką.

Sekretorius Marshall, komentuodamas apie Masaryk mirtį, pareiškė, kad šiandien Čekoslovakijoje viešpatauja teroras. Jis pridėjo, kad visame pasaulyje padėtis labai bloga.

MASARYK "IŠŠOKO" IŠ UŽSIENIO MINISTERIJOS ANTRŲ AUKŠTO

Buvusio prezidento sūnaus lavonas rastas ant šaligatvio, prie pačių ministerijos rūmų

PRAGA, Čekoslovakija, kov. 10 d. — Šiandien ryte nusižudė Jan Masaryk, Čekoslovakijos užsienio reikalų ministeris, sako oficialus čekų agentūros pranešimas.

Gandai apie užsienio ministerio mirtį pradėjo sklęsti pirmomis ryto valandomis, bet valdžios agentūra oficialiai juos paneigė.

Tiktai praėjus keturioms valandoms nuo Jan Masaryko mirties oficialiai paskelbta, kad "nusižudė" užsienio ministeris.

LAVONAS RASTAS PRIE MINISTERIJOS

Šiandien ryte Jan Masaryk lavonas rastas prie pačios užsienio ministerijos. Oficialus pranešimas sako, kad ministeris iššoko iš antro aukšto ir užsimušė.

Paskutiniu metu Masaryk labai blogai jautėsi, jo nervai buvo paėję. Pragos žinių agen-

tūros tvirtina, kad visą vakarą Masaryk tarėsi su ministerijos tarnautojais ir ruošė kalbą, kurią šiais dienomis jis turėjo pasakyti.

Mintis nusižudyti Masarykui turėjo ateiti staigiai, nes vakar jis buvo gerai nusiteikęs.

KAMBARYJE ŠVIESTA ŽIBĖJO VISĄ NAKTĮ

Šalia užsienio ministerijos gyveną čekai tvirtina, kad Masaryko kambaryje šviesa žibėjusi visą naktį. Masaryk gyveno pačioje užsienio ministerijoje, kur jis turėjo kuklius kambaryčius.

Vos tiktai pastebėtas jo lavonas ant šaligatvio, jis tuoju buvo įneštas į vidų. Šalia ministerijos gyveno jo sesuo, vienintelis pagarsėjusios Masaryk šeimos anis.

Jan Masaryk buvo Tamo G. Masaryk, buvusio Čekoslovakijos prezidento, sūnus.

Gen. Douglas MacArthur

Gen. MacArthur pareiškė, kad jis sutiks kandidatuoti į J. A. Valstybių prezidentus.

NEW HAMPSHIRE TH. DEWEY GAVO DAUGIAU BALSŲ, NEGU STASSEN

Graikijoje komunistai puolė karo centrus, nori išardyti armijos ruošiamą pavasario puolimą

CONCORD, N. H., kovo 10 d. — Galutinai New Hampshire valstijos pirminių rinkimų daviniai rodo, kad gubernatorių Thomas Dewey pravedė 6 atstovus, o Harold Stassen gavo tiktai du.

Pradžioje atrodo, kad Stassen išeis laimėtoju, bet iš provincijos atėję balsai davė didelę daugumą Dewey.

Harold Stassen patenkintas, jis nesitikėjo nei tiek balsų praversti.

Graikų komunistai pradėjo puolimą

ATENAI, Graikija, kovo 10 d. — Graikų partizanai šiandien pradėjo pulti karo centrus ir svarbesnes pozicijas, sako oficialus pranešimas.

Manoma, kad komunistai nori pakęsti kariuomenės ruošiamam puolimui. Peloponeze ir šiaurės Graikijoje kariuomenė ir policijai tenka gintis nuo partizanų.

Policija prašo siųsti sustiprinimų. Mūšiai eis padangėse, jūroje ir sausumoje.

Užmušė juoduką, ginčijosi dėl teisių

MOBILE, Ala., kov. 10 d. — Baltaodis mechanikas Horace M. Miller susiginėjo su juoduku dėl civilinių teisių ir primušė jį iki mirties.

Prezidentas Trumanas yra geras mūsų draugas, jis duos mums lygias teises, — pareiškė 53 metų amžiaus juodukas Rayfield Davis, kuris dirbo toje pačioje dirbtuvėje.

Mekanikas Miller labai pasi-piktino ginčais apie civilines teises juodukams. Jis prisipažino policijai užmušęs žmogų.

Federalinis teismas Albuquerque pripažino Ernest L. Paporello kaltu, jis pasiėmė ke-lias atomo paslaptis liečiančias fotografijas.

Rytų Vokietijoje sovietų karo vadovybė sudarė vokišką valdžią, josios priešakyje pasodino seną komunistą Heinrich Rau.

Organizuoja gen. MacArthur kampaniją

WASHINGTON, D. C., kov. 10 d. — Gen. Douglas MacArthur šalininkai suskato organizuoti kampaniją.

Dewey, Stassen, Taft ir kiti veda plačią rinkimų kampaniją, tuo tarpu gen. MacArthur savo atstovų čia neturi ir niekas kampanijos jo kandidatūrai neveda. Chicagos bankininkas Warren Wright įpareigotas koordinuoti visą gen. MacArthur šalininkų veikimą.

Balandžio 6 dieną Wisconsin gyventojai turės pirmą progą pasisakyti dėl generolo pirminiuose rinkimuose.

Pravedė įstatymą prieš Trumaną

RICHMOND, VA., kov. 10 d. — Gubernatoriui William M. Tucker pavyko praversti prieš Trumaną nukreiptą įstatymą. Už paruoštą projektą pasisakė 74 Virginia įstatymų leidėjai, prieš balsavo tik 25. Projektas šiandien persiūstas į senatą, kur jis tuoju bus svarstomas.

Jeį senatas pritaris, tai pre-

RAŠYTOJUS TREMTYJE APDALINO KUKLIOM PINIGINĖM PREMIJOM

BALFas premiją atidavė "Kryžių" autoriui, bet rašytojų atstovai nepasirašė protokolo

"Naujienų" korespondento pranešimas iš Europos)

Paskirtos literatūros premijos už pernai metais tremtyje išleistus geriausius lietuvių literatūros veikalus.

Švietimo Valdybos 5000 RM (vokiškų markių) premija buvo paskirta poetui Faustui Kiršai už jo 1947 m. išleistą eilėraščių rinkinį "Tolumos".

BALFo 2000 RM premija paskirta V. Ramonui už romaną "Kryžiai".

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus 3000 RM premija paskirta Pulguiu Andriūsiui už Lietuvos gamtos vaizdų rinkinį "Anapus ežero".

Knygų Leidyklos "Patria" 3000 RM premija paskirta K. Bradūniui už sonetų rinkinį "Vilniaus Varpai".

"Minties" laikraščio 2000 RM premija paskirta L. Dovydėnui už pasaką vaikams "Gyveno kartą karalius".

"Naujojo Gyvenimo" 1000 RM premija už geriausią reiki-ginį novelį paskirta J. Jankui.

BALFo PREMIJOS AKTAS TIK SU VIENU PARASU

Visos premijos atitinkamų komisijų buvo paskirtos beveik vienbalsiai, tik dėl romano "Kryžiai" (BALFo premija) iškilo didesnių ginčų.

Premijos paskyrimo aktas buvo įteiktas autoriui tik su vienu parašu, nes buvę jury komisijoje Rašytojų Draugijos atstovai atsisakė pasirašyti protokola.

Premijos laureatams buvo įteiktos iškilmingai Lietuvos Nepriklausomybės šventės švakairėse — vasario 15 d. — Fellbache (Vokietijoje).

Darbininkai remia Marshall planą

LONDONAS, kovo 10 d. — J. Valstybių ir 13 vakarų Europos valstybių darbininkai remia Marshall planą.

CIO atstovas James Carey ir AFL atstovas Frank Fenton pareiškė suvažiuosiantiems profesinių sąjungų atstovams, kad kongresas paskirs sumas Europos ūkiui atstatymui. Jie tvirtina, kad organizuoti Amerikos darbininkai remia Marshallo planą.

Leon Jouhaux reikalavo J. Valstybės atidaryti duris Europos prekėms.

Konferencijoje dalyvavo J. A. V. Didžiosios Britanijos, Prancūzijos, Austrijos, Belgijos, Danijos, Ispanijos, Vakarų Vokietijos, Liuksemburgo, Olandijos, Norvegijos, Švedijos ir Šveicarijos atstovai.

LIETUVIUS SVEIKINO UKRAINIEČIŲ ARMIJOS VADAS

Vasario 16-toji Vokietijoje, atrodo, įspūdingiausiai buvo paminėta Miunchene, kur lietuvių sveikino ir greito išsilaisvinimo linkėjo daugelio pavergtų ir drauge kovojančių tautų atstovai: latvių, estų, lenkų, ukrainiečių, gudų, slovakų, kazokų, turkmenų...

Taip pat sveikino UPA (Ukrainiečių Pogriandžio Armijos) atstovas, vieno į vakarus prisilaukusio dalinio vadas, kuris pareiškė, kad lietuviai ir ukrainiečiai pavergtose tėvynėse kruvinai kovoja su bendru pavergėju.

Amerikos karo vadovybė nelies atbėgusiems čekams steigti komitetų Vokietijoje, bet jie nebus verčiami grįžti į Čekoslovakiją.

Philip LaFollette, buvęs Wisconsin gubernatorių, rengiasi vadovauti spaudos kampanijai gen. MacArthur išrinkti rūsias pasitarmui. J. J.

BUVUSIŲ LIETUVOS SEIMŲ NARIAI KVIEČIAM PASITARMUI

Gyvenamojo meto reikalams aptarti, artimiausioje ateityje Vokietijoje numatoma sukviesti buv. Lietuvos Steigiamojo, I-jo, II-jo ir III-jo Seimo narius pasitarmui.

Vėliausios Naujienos

— Apsaugos sekretorius Forrestal sukviėt Washington laivyno, aviacijos ir kariuomenės vadus, kad galėtų aptarti glaudų visų ginklų rūšių bendradarbiavimą, kuris šiandien yra būtinas.

— Kariuomenės sekretorius Royal uždraudė J.V. kariams daryti viešus pareiškimus, kuriuose Sovietų Sąjunga būtų vadinama būsimo J. Valstybių priešu. Išsiųsta instrukcija nelies generolų Lucius D. Clay ir MacArthur.

— Sekretorius Marshall pareiškė įsitikinimą, kad valstybės departamento pareigūnai yra ištikimi valdžiai. Kalbėdamas apie Masaryko mirtį, sekretorius nevertėjo žodžio "nusižude". Jis kalbėjo apie visą Masaryko reikalą.

— Čekų konsulas San Francisco mieste, tolimas Jan Masaryko giminiētis, pareiškė abejonių dėl ministro nusižudymo. Niekad Masaryk nekaltėjo apie nusižudymą, sako konsulas.

— Carol Stephen, Nebraska atstovas kongrese, sako, kad Masaryk galėjo būti nužudytas. Komunistai, ko gero, suklastos ir pomirtinį jo laišką.

— Čekų valdžia paskyrė komunistų užsienio ministerio pareigoms. Valdžia nutarė laidoti Masaryką valstybės lėšomis. Prie užsienio ministerijos renkami didelės čekų minios. Jos sako, kad Masaryk žuvo už čekų tautos laisvę.

